

ARCHIWALIA W ZBIORACH MUZEUM W GOSTYNIU

Od roku 1967 Muzeum w Gostyniu pozyskiwało do swoich zbiorów eksponaty z terenu ówczesnego powiatu gostyńskiego. Dawniej tworzyły go gminy: Borek, Krobia, Gostyń, Pępowo, Piaski i Poniec. Po roku 1991 pracownicy Muzeum w Gostyniu badaniami i poszukiwaniami objęli też gminę Pogorzela.

W rok po utworzeniu Izby Muzealnej w Gostyniu założono Księgę inwentarzową muzealiów artystyczno-historycznych. Tam zainwentaryzowane są też archiwalia. Pierwszych 652 wpisów do księgi oraz opracowania katalogu naukowego dokonał oddelegowany do Gostynia pracownik Muzeum Narodowego w Poznaniu. Niestety, nie znana jest jego tożsamość. W ewidencjonowaniu zbiorów Izby Muzealnej pomagali członkowie GTK – zapaleni entuzjaści historii regionu, ale często bez odpowiedniego przygotowania. Wszystko to sprawiło, iż w księdze inwentarzowej przy pierwszych kilkuset zapisach figurują bardzo skąpe informacje o eksponatach. Bardzo często jest to tylko potoczna nazwa okazu oraz informacje: dar, rok 1967.

Trudno dziś już jednoznacznie odpowiedzieć na pytanie skąd pochodziły pierwsze zainwentaryzowane archiwalia. Przypuszczać tylko można, iż w zdecydowanej większości przekazali je: Stefan Markowski – dyrektor Biblioteki Publicznej w Gostyniu (kolekcję po Piotrze Laurentowskim¹), Andrzej Hanyż (zbiory, które wcześniej znajdowały się w gostyńskim gimnazjum²) i być może także Władysław Stachowski³. Część dokumentów przekazało GTK, które wcześniej dostało je lub nabyło drogą zakupu w latach 1956-1966. Niestety, nie prowadzono w Towarzystwie ewidencji zbiorów i darczyńców⁴.

Zdecydowaną większość archiwaliów z gostyńskiego Muzeum stanowią dokumenty cechowe z Krobi, Ponieca i Gostynia. Nie ma dotąd w zbiorach ani jednej pozycji odnoszącej się do gminy Pogorzela. Bardzo skromnie reprezentowana jest gmina Pępowo.

Do kategorii dokumentów stanowiących akta miasta Gostynia zaliczyć można zachowany w złym stanie *Spis obywateli Gostynia z lat 1780-1879*, liczący 170 kart⁵, a także w dobrym stanie *Rejestr urodzin w mieście Gostyń z 1878 roku*⁶, *Rejestr ślubów w mieście Gostyń z 1878 roku*⁷, *Kronika miasta Gostynia z lat 1912-1932*⁸, *Korespondencja podprefekta krobkiego z magistratem gostyńskim w sprawie sporządzenia spisu budynków spalonych w mieście w roku 1806*⁹, *Umowa dotycząca budowy stodoły na terenie Gostynia z roku 1848*¹⁰, *Korespondencja podprefekta krobkiego z burmistrzem Gostynia w sprawie powołania Tomasza Mazankiewicza na stanowisko pierwszego ławnika*¹¹. Ważnego wydarzenia w grodzie nad Kanią, jakim był pożar 15 września

¹ S. Markowski, *Pół wieku gostyńskiej Biblioteki Publicznej*, cz. 13, „Gazeta Gostyńska” 1997, nr 15, s. 39.

² R. Tomaszewski, *Gimnazjum i Liceum. Kalendarium*, [w:] *Gimnazjum i Liceum w Gostyniu*, red. R. Czub, B. Drewniak, A. Grześkowiak, K. Maćkowiak, R. Tomaszewski, P. Tuchołka, Gostyń 1994, s. 10-17; R. Furmaniczak, *Działalność Gostyńskiego Towarzystwa Kulturalnego (1957-1988)*, Poznań 1989, mps w zbiorach Muzeum w Gostyniu.

³ (ZM), *Muzeum Ziemi Gostyńskiej – nareszcie otwarte*, „Gazeta Poznańska” 1967, nr 118, s. 14.

⁴ Muzeum w Gostyniu, *Księga inwentarzowa muzealiów artystyczno-historycznych*; R. Furmaniczak, *Działalność Gostyńskiego Towarzystwa Kulturalnego (1957-1988)*, Poznań 1989, mps w zbiorach Muzeum w Gostyniu.

⁵ Muzeum w Gostyniu, *Spis obywateli miasta Gostynia 1780-1879*, sygn. 355.

⁶ Muzeum w Gostyniu, *Rejestr urodzin w mieście Gostyń w roku 1878*, sygn. 1484

⁷ Muzeum w Gostyniu, *Rejestr ślubów w mieście Gostyń w roku 1878*, sygn. 1485.

⁸ Muzeum w Gostyniu, *Kronika miasta Gostynia z lat 1912-1932*, sygn. 1095

⁹ Muzeum w Gostyniu, *Podprefekt krobki poleca magistratowi gostyńskiemu sporządzenie spisu budynków w mieście spalonych w roku 1806, 1808*, sygn. 354.

¹⁰ Muzeum w Gostyniu, *Umowa dotycząca budowy stodoły na terenie Gostynia z roku 1848*, sygn. 1848.

¹¹ Muzeum w Gostyniu, *Podprefekt krobki mianuje Tomasza Mazankiewicza pierwszym ławnikiem miasta Gostynia, 1811*, sygn. 357; *Korespondencja podprefekta krobkiego z burmistrzem Gostynia w sprawie powołania Tomasza Mazankiewicza na stanowisko pierwszego ławnika, 1811*, sygn. 1093.

1811 roku, dotyczą dwa dokumenty: *Powołanie ochotniczej straży pożarnej w 1811 roku*¹² i *List Tomasza Mazankiewicza do podprefekta krobskiego*¹³. Pozostałe dokumenty to: *Odezwa do mieszkańców Gostynia wzywająca do wstępowania w szeregi armii ochotniczej z 1920 roku*¹⁴, *Dokumentacja projektu uregulowania rzeki Kani z 1899 roku*¹⁵, *Dokumentacja budowy wiatraka w Gostyniu z 1925 roku*¹⁶, *Plany budowlane obecnego kościoła św. Ducha w Gostyniu z lat 1906-1907*¹⁷ i *Dokumentacja budowlana kaplicy przy Gimnazjum w Gostyniu*¹⁸.

Z lat okupacji hitlerowskiej mamy akta dotyczące członków „Czarnego Legionu”¹⁹ oraz książeczkę pracy na nazwisko Władysław Szafrąński²⁰. Czasy po II wojnie światowej reprezentuje kilka zespołów dokumentów: *Kształtowanie się władzy ludowej w Gostyniu*²¹, *Akta dotyczące wmurowania na ścianie gostyńskiego ratusza tablicy pamiątkowej*²², *Lista VD rehabilitowanych z terenu Gostynia*²³, *Akta Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Gostyniu dotyczące aprowizacji w mieście oraz wywiady i opinie o osobach narodowości niemieckiej*²⁴, *Teczka korespondencji dotycząca gostyńskiego duchowieństwa*²⁵, *Świadectwo egzaminu nadzwyczajnego w Szkole Powszechnej w Gostyniu z 1946 roku*²⁶ oraz *Plakaty i afisze informujące o imprezach na terenie Gostynia z lat 1957-1962*²⁷.

W 2002 roku do zbiorów Muzeum w Gostyniu trafił zespół dokumentów Sądu Grodzkiego w Gostyniu z lat 1853-1899. Jest ich 48 pozycji. Spisane są w języku niemieckim²⁸.

Spośród akt miasta Krobi na uwagę zasługuje *Protokolarz Zarządu Miejskiego z lat 1947-1949*²⁹ oraz liczący 144 strony *Protokolarz Komitetu nad Towarzystwami w Krobi z lat 1922-1934*³⁰. Ponadto z tego miasta pochodzą dwa świadectwa urodzenia³¹ i świadectwo uczniowskie³².

Akta miasta Ponieca w zbiorach Muzeum w Gostyniu reprezentują: *List obywatelski wystawiony przez magistrat Ponieca dla Antoniego Cichowskiego*³³, *Rachunek wystawiony przez „sługę miejskiego za ściąganie czynszu „pańskiego” w 1821 roku*³⁴, *Dokument potwierdzający kupno warsztatu szewskiego podpisany przez Bogusława Ludwika Unruga*³⁵ oraz 15 dokumentów, na mocy których magistrat Ponieca nabył działkę budowlaną od mieszkańca tego miasta³⁶.

¹² Muzeum w Gostyniu, *Powołanie ochotniczej straży pożarnej w roku 1811*, sygn. 352.

¹³ Muzeum w Gostyniu, *List Tomasza Mazankiewicza do podprefekta Rożnowskiego z 1812 roku*, sygn. 353.

¹⁴ Muzeum w Gostyniu, *Odezwa do mieszkańców Gostynia wzywająca do wstępowania do armii ochotniczej z 1920 roku*, sygn. 1913.

¹⁵ Muzeum w Gostyniu, *Dokumentacja projektu uregulowania rzeki Kani z 1899 roku*, sygn. 1858.

¹⁶ Muzeum w Gostyniu, *Dokumentacja budowy wiatraka w Gostyniu z 1925 roku*, sygn. 1909.

¹⁷ Muzeum w Gostyniu, *Plany budowlane obecnego kościoła św. Ducha w Gostyniu z lat 1906-1907*, sygn. 2024.

¹⁸ Muzeum w Gostyniu, *Dokumentacja budowlana kaplicy przy Gimnazjum w Gostyniu*, sygn. 2040.

¹⁹ Muzeum w Gostyniu, *Akta dotyczące członków „Czarnego Legionu” z lat 1939-1942*, sygn. 368; *Nakaz aresztowania Edwarda Walkowiaka – członka „Czarnego Legionu”*, sygn. 1903.

²⁰ Muzeum w Gostyniu, *Arbeitsbuch na nazwisko Władysław Szafrąński z Leszna z 1942 roku*, sygn. 2018.

²¹ Muzeum w Gostyniu, *Kształtowanie się władzy ludowej w Gostyniu, II-IV 1945*, sygn. 946.

²² Muzeum w Gostyniu, *Akta różne dotyczące wmurowania na ścianę gostyńskiego ratusza tablicy pamiątkowej ku czci rozstrzelanych 21 października 1939 roku*, sygn. 1094.

²³ Muzeum w Gostyniu, *Lista VD rehabilitowanych z terenu Gostynia, 1946-1951*, sygn. 1448.

²⁴ Muzeum w Gostyniu, *Akta Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Gostyniu: sprawy aprowizacji w mieście oraz wywiady i opinie o osobach narodowości niemieckiej, 1949-1950*, sygn. 1069.

²⁵ Muzeum w Gostyniu, *Teczka korespondencji dotycząca gostyńskiego duchowieństwa, 1948-1952*, sygn. 1450.

²⁶ Muzeum w Gostyniu, *Świadectwo egzaminu nadzwyczajnego w Szkole Powszechnej w Gostyniu z 1946 roku*, sygn. 1956.

²⁷ Muzeum w Gostyniu, *Plakaty i afisze informujące o imprezach na terenie Gostynia, 1957-1962*, sygn. 366.

²⁸ Muzeum w Gostyniu, *Dokumenty Sądu Grodzkiego w Gostyniu z lat 1853-1899*, sygn. 1782-1829.

²⁹ Muzeum w Gostyniu, *Protokolarz Zarządu Miejskiego w Krobi z lat 1947-1949*, sygn. 308.

³⁰ Muzeum w Gostyniu, *Protokolarz Komitetu nad Towarzystwami w Krobi z lat 1922-1934*, sygn. 320.

³¹ Muzeum w Gostyniu, *Dokument urodzenia, 1799*, sygn. 337; *Dokument urodzenia, 1800*, sygn. 336.

³² Muzeum w Gostyniu, *Świadectwo uczniowskie, 1800*, sygn. 335.

³³ Muzeum w Gostyniu, *List obywatelski wystawiony przez magistrat Ponieca dla szewca Antoniego Cichowskiego potwierdzający przyjęcie go w poczet obywateli miasta, 1832*, sygn. 283.

³⁴ Muzeum w Gostyniu, *Rachunek wystawiony przez „sługę miejskiego” za ściąganie czynszu „pańskiego” w 1821 roku*, sygn. 347.

³⁵ Muzeum w Gostyniu, *Dokument potwierdzający kupno warsztatu szewskiego, a podpisany przez Bogusława Ludwika Unruga, 1748*, sygn. 332.

³⁶ Muzeum w Gostyniu, *Magistrat Ponieca nabywa działkę budowlaną od Bartłomieja Rekczyńskiego, mieszkańca Ponieca, 1805-1829*, sygn. 301.

Akta miasta Piaseczna Góra lub Piaski tworzą: *Kronika miasta*³⁷ i *Protokolarz Sądu Polubownego w Piaskach*³⁸ i poręczenie majątkowe pastora z Piasków³⁹.

Do ziemi gostyńskiej odnoszą się następujące pozycje: *Zarządzenie podprefekta powiatu krobskiego o wprowadzaniu urządzeń przeciwpożarowych z roku 1809*⁴⁰, 32 kwity liwerunkowe wsi powiatu krobskiego: *Czajkowa, Podrzecza i Bogusławek z lat 1808-1815*⁴¹, *Kontrakt zawarty między Rochem Henzlem a majątnością Zalesie na produkcję cegły i dachówki*⁴², *Akta komitetu wyborczego na powiat gostyński z lat 1909-1914*⁴³, *Protokolarz Urzędu Rozjemczego Obwód VIII Chwałkowo z lat 1929-1938*⁴⁴, *Donos do komisariatu w Dolsku ze wsi Strumiany z roku 1869*⁴⁵, *Akta majątku Łęka Wielka z lat 1860-1861*⁴⁶, *Wykaz miejscowości w powiecie gostyńskim z początku XX wieku, sporządzony w języku polskim i niemieckim*⁴⁷, *Sprawozdania Dyrekcji Gostyńskiej Kolei Powiatowej z lat trzydziestych XX wieku*⁴⁸ i *Rozkład jazdy Gostyńskiej Kolei Powiatowej z 1932 roku*⁴⁹.

Zdecydowanie najliczniejszą grupę dokumentów stanowią akta cechów rzemieślniczych. Także tutaj podzieliłem je na miasta.

Z Borku Wlkp. mamy w zbiorach Muzeum w Gostyniu dwie pozycje. Są to: *Księga uczniów cechu łącznego z lat 1887-1927*⁵⁰ i *Protokoły cechu szewców z lat 1921-1939*⁵¹.

Z miejscowości Krobia mamy 26 archiwaliów odnoszących się do pięciu tamtejszych cechów: rzeźnickiego (18), kowalskiego (2), stolarskiego (1), młynarzy i piekarzy (1) oraz pospolitego (4).

Z lat 1846-1857 pochodzi *Księga wyzwolin uczniów cechu stolarskiego w Krobi*⁵². Z kolei z lat 1875-1893 mamy *Księgę cechową cechu młynarzy i piekarzy w Krobi*⁵³. Cech kowalski w Krobi reprezentują: *Księga uczniów z lat 1626-1782*⁵⁴ i *Księga wyzwolin z lat 1904-1926*⁵⁵. Cztery pozycje odnoszą się do krobskiego cechu pospolitego: *Księga uczniów z lat 1862-1883*⁵⁶, *Księga uczniów z lat 1885-1926*⁵⁷, *Księga wpisów czeladników z lat 1885-1903*⁵⁸ oraz *Księga majstrów z lat 1863-1881*⁵⁹. Jak już wspomniano, najliczniejszą grupę stanowi zespół akt cechu rzeźnickiego w Krobi. Są to: *Postanowienie starszych w sprawie uboju zwierząt z roku 1747*⁶⁰, *Formularz*

³⁷ Muzeum w Gostyniu, *Kronika miasta Piaski*, 1922-1939, sygn. 314.

³⁸ Muzeum w Gostyniu, *Protokolarz Sądu Polubownego w Piaskach z lat 1856-1879*, sygn. 1422.

³⁹ Muzeum w Gostyniu, *dokument poręczenia majątkowego pastora z Piasków z 1807 roku*, sygn. 1974.

⁴⁰ Muzeum w Gostyniu, *Podprefekt krobski Rożnowski zarządza wprowadzenie urządzeń przeciwpożarowych w miastach*, 1809, sygn. 346.

⁴¹ Muzeum w Gostyniu, *Kwity liwerunkowe wsi powiatu krobskiego: Czajkowo, Podrzecze, Bogusławki z lat 1808-1815*, sygn. 1471.

⁴² Muzeum w Gostyniu, *Kontrakt zawarty między Rochem Henzlem a majątnością Zalesie na produkcję cegły i dachówki z roku 1866*, sygn. 1495.

⁴³ Muzeum w Gostyniu, *Akta komitetu wyborczego na powiat gostyński z lat 1909-1914*, sygn. 1321.

⁴⁴ Muzeum w Gostyniu, *Protokolarz Urzędu Rozjemczego Obwód VIII Chwałkowo z lat 1929-1938*, sygn. 315.

⁴⁵ Muzeum w Gostyniu, *Donos do komisariatu w Dolsku ze wsi Strumiany*, 1869, sygn. 735.

⁴⁶ Muzeum w Gostyniu, *Akta różne majątku Łęka Wielka: przychody i wydatki zboża w snopie i ziarnie, propinacja, inwentarze gospodarcze, sprawy kasy prowentowej i leśnej*, 1860-1861, sygn. 350.

⁴⁷ Muzeum w Gostyniu, *Wykaz miejscowości w powiecie gostyńskim w języku polskim i niemieckim*, sygn. 2054.

⁴⁸ Muzeum w Gostyniu, *Sprawozdanie Dyrekcji Gostyńskiej Kolei Powiatowej (5 sztuk, lata trzydzieste XX wieku)*, sygn. 2053.

⁴⁹ Muzeum w Gostyniu, *Rozkład jazdy Gostyńskiej Kolei Powiatowej z 1932 roku*, sygn. 2052.

⁵⁰ Muzeum w Gostyniu, *Księga uczniów cechu łącznego w Borku z lat 1887-1927*, sygn. 305.

⁵¹ Muzeum w Gostyniu, *Protokoły cechu szewców z lat 1921-1939*, sygn. 321.

⁵² Muzeum w Gostyniu, *Księga wyzwolin uczniów cechu stolarskiego z Krobi z lat 1846-1857*, sygn. 307.

⁵³ Muzeum w Gostyniu, *Księga cechowa cechu młynarzy i piekarzy w Krobi z lat 1875-1893*, sygn. 322.

⁵⁴ Muzeum w Gostyniu, *Księga uczniów cechu kowalskiego w Krobi z lat 1626-1782*, sygn. 635.

⁵⁵ Muzeum w Gostyniu, *Księga wyzwolin cechu kowalskiego w Krobi z lat 1904-1926*, sygn. 323.

⁵⁶ Muzeum w Gostyniu, *Księga uczniów cechu pospolitego w Krobi z lat 1862-1883*, sygn. 286.

⁵⁷ Muzeum w Gostyniu, *Księga uczniów cechu pospolitego w Krobi z lat 1885-1926*, sygn. 294.

⁵⁸ Muzeum w Gostyniu, *Księga wpisów czeladników cechu pospolitego w Krobi z lat 1885-1903*, sygn. 646.

⁵⁹ Muzeum w Gostyniu, *Księga majstrów cechu pospolitego w Krobi z lat 1863-1881*, sygn. 306.

⁶⁰ Muzeum w Gostyniu, *Postanowienie starszych cechu rzeźnickiego w Krobi sprawie uboju zwierząt z roku 1747*, sygn. 339.

wprowadzenia nowego cechu do miasta Krobi z roku 1789⁶¹, Sprawozdania skarbnika cechu i zapisy majstrów z lat 1746-1796⁶², Zeznania świadków przed sądem cechmistrzowskim w sprawie Wintrowicz-Łagodziński⁶³, Postanowienia i urzędzenia cechu z lat 1833-1840⁶⁴, Wnioski o wpisanie do cechu, prawa cechu, świadectwa czeladnicze, składki i fundusze z lat 1647-1870⁶⁵, Księga majstrów z lat 1876-1938 i 1945⁶⁶, Księga wpisów do cechu i rejestr zmarłych członków z lat 1794-1835⁶⁷. Ponadto 10 dokumentów traktuje o finansach cechu rzeźnickiego w Krobi. Są to: Akta cechu dotyczące się kapitału po Pawle Łagodzińskim⁶⁸ i Antonim Wyrwińskim⁶⁹, Kontrakt zawarty między cechem a Elżbietą Mulczyńską w sprawie zabezpieczenia długu⁷⁰, Asekuracja wystawiona przez Franciszka Wasilewskiego na dług zaciągnięty w cechu rzeźnickim⁷¹, Rejestr składek rocznych z lat 1837-1845⁷², Księga składek członków z lat 1850-1860⁷³, Rachunki cechu rzeźnickiego z lat 1796-1837⁷⁴ i 1899-1937⁷⁵, Kwity rachunkowe z lat 1786-1855⁷⁶, a także Księga kasowa z lat 1854-1865⁷⁷.

Bardzo skromnie zaś prezentuje się zasób archiwalny cechów gostyńskich. W Muzeum posiadamy zaledwie dwa dokumenty: Księgę protokołów cechu rzeźnickiego z lat 1777-1923⁷⁸ i Protokolarz z lat 1910-1936⁷⁹ oraz dwa świadectwa zdanego egzaminu czeladniczego cechu wspólnego w Gostyniu z roku 1889⁸⁰.

Równie obszerne jak krobskie są archiwalia cechów ponieckich. Łącznie liczą także 26 pozycji. Odnoszą się do cechów: rzeźnickiego (1), szewców i pantoflarzy (1), młynarskiego (10) i kołodziejów, stelmachów, stolarzy, koszykarzy i tokarzy (14).

Z cechu szewców i pantoflarzy w Poniecu w zbiorach gostyńskiego Muzeum jest tylko Statut z roku 1852⁸¹. Z 1868 roku pochodzi odpis przywileju nadanego cechowi rzeźnickiemu w Poniecu⁸². Bogato zaś reprezentowany jest cech młynarski. W zbiorach mamy: Potwierdzenie praw nadanych cechowi w roku 1553 przez Maksymiliana Miaskowskiego⁸³, Statut cechu z roku 1851⁸⁴,

⁶¹ Muzeum w Gostyniu, Formularz wprowadzenia nowego cechu do miasta Krobi (cechu rzeźnickiego) z roku 1789, sygn. 338.

⁶² Muzeum w Gostyniu, Sprawozdanie skarbnika cechu rzeźnickiego w Krobi oraz zapisy majstrów z lat 1746-1796, sygn. 298.

⁶³ Muzeum w Gostyniu, Zeznania świadków przed sądem cechmistrzowskim w sprawie Wintrowicz-Łagodziński, 1793, sygn. 356.

⁶⁴ Muzeum w Gostyniu, Postanowienia i urzędzenia cechu rzeźnickiego w Krobi z lat 1833-1840, sygn. 291.

⁶⁵ Muzeum w Gostyniu, Akta różne cechu rzeźnickiego w Krobi: prawa cechu, wnioski o wpisanie do cechu, świadectwa czeladnicze, składki i fundusze z lat 1647-1870, sygn. 297.

⁶⁶ Muzeum w Gostyniu, Księga majstrów cechu rzeźnickiego w Krobi z lat 1876-1938 i 1945, sygn. 313.

⁶⁷ Muzeum w Gostyniu, Księga wpisów do cechu rzeźnickiego w Krobi i rejestr zmarłych członków z lat 1794-1835, sygn. 293.

⁶⁸ Muzeum w Gostyniu, Akta cechu rzeźnickiego w Krobi dotyczące się kapitału po Pawle Łagodzińskim, 1833, sygn. 303.

⁶⁹ Muzeum w Gostyniu, Akta cechu rzeźnickiego w Krobi dotyczące się kapitału po Antonim Wyrwińskim, 1839, sygn. 304.

⁷⁰ Muzeum w Gostyniu, Kontrakt zawarty między cechem rzeźnickim w Krobi a Elżbietą Mulczyńską w sprawie zabezpieczenia długu, 1833, sygn. 284.

⁷¹ Muzeum w Gostyniu, Franciszek Wasielewski wystawia asekurację na dług zaciągnięty w cechu rzeźnickim w Krobi, 1798, sygn. 296.

⁷² Muzeum w Gostyniu, Rejestr składek rocznych cechu rzeźnickiego w Krobi z lat 1837-1845, sygn. 289.

⁷³ Muzeum w Gostyniu, Księga składek członków cechu rzeźnickiego w Krobi z lat 1850-1860, sygn. 288.

⁷⁴ Muzeum w Gostyniu, Rachunki cechu rzeźnickiego w Krobi z lat 1796-1837, sygn. 302.

⁷⁵ Muzeum w Gostyniu, Rachunki cechu rzeźnickiego w Krobi z lat 1899-1937, sygn. 324.

⁷⁶ Muzeum w Gostyniu, Kwity rachunkowe cechu rzeźnickiego w Krobi z lat 1786-1855, sygn. 292.

⁷⁷ Muzeum w Gostyniu, Księga kasowa cechu rzeźnickiego w Krobi z lat 1854-1865, sygn. 287.

⁷⁸ Muzeum w Gostyniu, Księga protokolarza cechu rzeźnickiego w Gostyniu z lat 1777-1923, sygn. 1348.

⁷⁹ Muzeum w Gostyniu, Protokolarz posiedzeń cechu rzeźnickiego w Gostyniu z lat 1910-1936, sygn. 1488.

⁸⁰ Muzeum w Gostyniu, Świadectwo zdanego egzaminu czeladniczego cechu wspólnego w Gostyniu z 1889 roku, sygn. 1862 i 1863.

⁸¹ Muzeum w Gostyniu, Statut cechu szewców i pantoflarzy w Poniecu, 1852, sygn. 777.

⁸² Muzeum w Gostyniu, Odpis przywileju nadanego cechowi rzeźnickiemu w Poniecu, 1868, sygn. 330.

⁸³ Muzeum w Gostyniu, Zygmunt Unrug, starosta gnieźnieński, potwierdza prawa nadane cechowi młynarzy przez Maksymiliana Miaskowskiego w 1553 roku, 1698, sygn. 329.

⁸⁴ Muzeum w Gostyniu, Statut cechu młynarzy w Poniecu, 1851, sygn. 318.

*Księgi majstrów z lat 1692-1799*⁸⁵ i z lat 1795-1885⁸⁶, *Księgę czeladników z lat 1846-1918*⁸⁷, *Księgi uczniów z lat 1818-1921*⁸⁸ i 1903-1927⁸⁹, *Księgę składek cechowych z lat 1745-1877*⁹⁰, *Księgę kasy pożyczkowej z lat 1861-1863*⁹¹ oraz dziewiętnastowieczną kopię praw nadanych cechowi przez Maksymiliana Miaskowskiego w 1553 roku⁹². Na wspomniane 14 pozycje odnoszące się do cechu kołodziejów, stelmachów, stolarzy, koszykarzy i tokarzy w Poniecu składają się: *Statuty z roku 1851*⁹³, *1855*⁹⁴ i *1889*⁹⁵, *Księga protokołów z lat 1890-1928*⁹⁶, *Księga wyzwolin majstrów i wpisów do cechu z lat 1642-1901 i 1920*⁹⁷, *Księga wpisów wyzwolin czeladników z lat 1750-1810*⁹⁸, *Księgi wyzwolin uczniów z lat 1837-1867*⁹⁹ i *1867-1916*¹⁰⁰, *Księgi przyjęć uczniów z lat 1842-1865*¹⁰¹ i *1864-1921*¹⁰², *Umowy o wyuczenie zawodów kołodzieja, stolarza i stelmacha z lat 1888-1920*¹⁰³, *Kopia listu potwierdzającego pochodzenie Gottfrieda Börgera*¹⁰⁴ oraz *Zarządzenia, korespondencja i umowy z lat 1928-1939*¹⁰⁵ i *Księgi składek członkowskich, dowody kasowe z lat 1928-1939*¹⁰⁶.

Trzy pozycje archiwalne odnoszą się do cechów rzemieślniczych z miejscowości nie należących nigdy do powiatu gostyńskiego. Są to: *Księga cechu piekarzy w Szlichtyngowej z lat 1863-1900*¹⁰⁷, *Księga wpisów różnych cechu pospolitego we Wschowie z lat 1644-1854*¹⁰⁸ i *Świadectwo czeladnicze z Sarnowej*¹⁰⁹.

Czternaście pozycji archiwalnych liczą przechowywane w Muzeum w Gostyniu akta miejscowego Kurkowego Bractwa Strzeleckiego. Trafiły one tutaj w roku 1975 za sprawą żyjących jeszcze byłych członków. Ową dokumentację stanowią: *Księgi protokołów zebrań Bractwa z lat*

⁸⁵ Muzeum w Gostyniu, *Księga majstrów cechu młynarzy w Poniecu z lat 1692-1799*, sygn. 300.

⁸⁶ Muzeum w Gostyniu, *Księga majstrów cechu młynarzy w Poniecu z lat 1795-1885*, sygn. 637.

⁸⁷ Muzeum w Gostyniu, *Księga czeladników cechu młynarzy w Poniecu z lat 1846-1918*, sygn. 634.

⁸⁸ Muzeum w Gostyniu, *Księga uczniów cechu młynarzy w Poniecu z lat 1818-1921*, sygn. 290

⁸⁹ Muzeum w Gostyniu, *Księga uczniów cechu młynarzy w Poniecu z lat 1903-1927*, sygn. 312

⁹⁰ Muzeum w Gostyniu, *Księga składek cechu młynarzy w Poniecu z lat 1745-1877*, sygn. 299.

⁹¹ Muzeum w Gostyniu, *Księga kasy pożyczkowej cechu młynarzy w Poniecu z lat 1861-1863*, sygn. 319.

⁹² Muzeum w Gostyniu, *Kopia praw nadanych cechowi młynarzy w Poniecu w roku 1553 przez Maksymiliana Miaskowskiego, właściciela Ponieca, XIX wiek*, sygn. 328.

⁹³ Muzeum w Gostyniu, *Statut cechu kołodziejów, stelmachów, stolarzy, koszykarzy i tokarzy w Poniecu z roku 1851*, sygn. 1075.

⁹⁴ Muzeum w Gostyniu, *Statut cechu kołodziejów, stelmachów, stolarzy, koszykarzy i tokarzy w Poniecu z roku 1851*, sygn. 1076.

⁹⁵ Muzeum w Gostyniu, *Statut cechu kołodziejów, stelmachów, stolarzy, koszykarzy i tokarzy w Poniecu z roku 1851*, sygn. 1077.

⁹⁶ Muzeum w Gostyniu, *Księga protokołów cechu kołodziejów, stelmachów, stolarzy, koszykarzy i tokarzy w Poniecu z lat 1890-1928*, sygn. 1078.

⁹⁷ Muzeum w Gostyniu, *Księga wyzwolin majstrów i wpisów do cechu kołodziejów, stelmachów, stolarzy, koszykarzy i tokarzy w Poniecu z lat 1642-1901, 1920*, sygn. 1074.

⁹⁸ Muzeum w Gostyniu, *Księga wpisów wyzwolin czeladników cechu kołodziejów, stelmachów, stolarzy, koszykarzy i tokarzy w Poniecu z lat 1750-1810*, sygn. 1083.

⁹⁹ Muzeum w Gostyniu, *Księga wyzwolin uczniów cechu kołodziejów, stelmachów, stolarzy, koszykarzy i tokarzy w Poniecu z lat 1837-1867*, sygn. 1082.

¹⁰⁰ Muzeum w Gostyniu, *Księga wyzwolin uczniów cechu kołodziejów, stelmachów, stolarzy, koszykarzy i tokarzy w Poniecu z lat 1867-1916*, sygn. 1079.

¹⁰¹ Muzeum w Gostyniu, *Księga przyjęć uczniów cechu kołodziejów, stelmachów, stolarzy, koszykarzy i tokarzy w Poniecu z lat 1842-1865*, sygn. 1081.

¹⁰² Muzeum w Gostyniu, *Księga przyjęć uczniów cechu kołodziejów, stelmachów, stolarzy, koszykarzy i tokarzy w Poniecu z lat 1864-1921*, sygn. 1080.

¹⁰³ Muzeum w Gostyniu, *Umowy o wyuczenie zawodów stolarza, kołodzieja i stelmacha w cechu kołodziejów, stelmachów, stolarzy, koszykarzy i tokarzy w Poniecu z lat 1888-1920*, sygn. 1090.

¹⁰⁴ Muzeum w Gostyniu, *Kopia listu potwierdzającego pochodzenie Gottfrieda Börgera celem wstąpienia do cechu kołodziejów, stelmachów, stolarzy, koszykarzy i tokarzy w Poniecu z roku 1800*, sygn. 1089.

¹⁰⁵ Muzeum w Gostyniu, *Akta różne: zarządzenia, korespondencja, umowy cechu kołodziejów, stelmachów, stolarzy, koszykarzy i tokarzy w Poniecu z lat 1928-1939*, sygn. 1084.

¹⁰⁶ Muzeum w Gostyniu, *Akta różne: księgi składek członkowskich, dowody kasowe cechu kołodziejów, stelmachów, stolarzy, koszykarzy i tokarzy w Poniecu z lat 1928-1939*, sygn. 1085.

¹⁰⁷ Muzeum w Gostyniu, *Księga cechu piekarzy w Szlichtyngowej z lat 1863-1900*, sygn. 633.

¹⁰⁸ Muzeum w Gostyniu, *Księga wpisów różnych cechu pospolitego we Wschowie z lat 1644-1854*, sygn. 638.

¹⁰⁹ Muzeum w Gostyniu, *Świadectwo czeladnicze z Sarnowej, 1761*, sygn. 295.

1852-1907¹¹⁰ i 1921-1939¹¹¹, *Protokoły zebrań zarządu Bractwa z lat 1913-1933*¹¹² i 1933-1952¹¹³, *Sprawy organizacyjne Bractwa z lat 1853-1914*¹¹⁴ i z lat 1923-1938¹¹⁵, *Księga kontowa składek za lata 1928-1939*¹¹⁶, *Dowody kasowe za lata 1925-1938 i 1945-1951*¹¹⁷, *Wykazy składek i zapisy strzelań za rok 1938*¹¹⁸, *Zapisy strzelań do tarcz z lat 1924-1939 i 1946-1947*¹¹⁹, *Wnioski o przyjęcie do Bractwa z lat 1922-1939*¹²⁰ i 1945-1950¹²¹, *Umowy kupna, dzierżawy i ubezpieczenia*¹²². Materiały te były podstawą do przygotowania pracy magisterskiej na temat działalności Kurkowego Bractwa Strzeleckiego, którego metryka sięga roku 1666. Skrót tej pracy opublikowałem w roku 1993 w „Grabonoskich Zapiskach Regionalnych”¹²³.

Drogą zakupu w roku 1997 pozyskaliśmy *Protokolarz posiedzeń Kurkowego Bractwa Strzeleckiego w Piaskach z roku 1945*¹²⁴.

W roku 1993 otrzymaliśmy z Komendy Państwowej Straży Pożarnej w Gostyniu 5 pozycji archiwalnych Ochotniczej Straży Pożarnej w Gostyniu¹²⁵. Od osoby prywatnej zaś udało nam się uzyskać statuty powołania OSP w Gostyniu¹²⁶ i reorganizacji¹²⁷. W oparciu o te materiały w roku 1999, z okazji 100. rocznicy utworzenia w grodzie nad Kanią Ochotniczej Straży Pożarnej, wydaliśmy okolicznościową publikację¹²⁸.

W roku 1977 od żyjących jeszcze członków Towarzystwa Przemysłowców i Rzemieślników w Gostyniu otrzymaliśmy w formie daru protokolarze z lat 1869-1928. Jest to 8 poszytów¹²⁹. Na tej

¹¹⁰ Muzeum w Gostyniu, *Księga protokołów zebrań Kurkowego Bractwa Strzeleckiego w Gostyniu z lat 1852-1907*, sygn. 1013.

¹¹¹ Muzeum w Gostyniu, *Księga protokołów zebrań Kurkowego Bractwa Strzeleckiego w Gostyniu z lat 1921-1939*, sygn. 1014.

¹¹² Muzeum w Gostyniu, *Protokoły zebrań zarządu Kurkowego Bractwa Strzeleckiego w Gostyniu z lat 1913-1933*, sygn. 1015.

¹¹³ Muzeum w Gostyniu, *Protokoły zebrań zarządu Kurkowego Bractwa Strzeleckiego w Gostyniu z lat 1933-1952*, sygn. 1016.

¹¹⁴ Muzeum w Gostyniu, *Sprawy organizacyjne Kurkowego Bractwa Strzeleckiego w Gostyniu: ustawy, statuty, regulaminy, okólniki z lat 1853-1914*, sygn. 1021.

¹¹⁵ Muzeum w Gostyniu, *Zarządzenia, okólniki, korespondencja Kurkowego Bractwa Strzeleckiego w Gostyniu z lat 1923-1938*, sygn. 1022.

¹¹⁶ Muzeum w Gostyniu, *Księga kontowa składek Kurkowego Bractwa Strzeleckiego w Gostyniu za lata 1928-1939*, sygn. 1018.

¹¹⁷ Muzeum w Gostyniu, *Dowody kasowe Kurkowego Bractwa Strzeleckiego w Gostyniu za lata 1925-1938 i 1945-1951*, sygn. 1025.

¹¹⁸ Muzeum w Gostyniu, *Akta różne Kurkowego Bractwa Strzeleckiego w Gostyniu: wykazy składek oraz zapisy strzelań za rok 1938*, sygn. 1026.

¹¹⁹ Muzeum w Gostyniu, *Zapisy strzelań do tarcz Kurkowego Bractwa Strzeleckiego w Gostyniu z lat 1924-1939 i 1946-1947*, sygn. 1017.

¹²⁰ Muzeum w Gostyniu, *Korespondencja różna Kurkowego Bractwa Strzeleckiego w Gostyniu: wnioski o przyjęcie w poczet członków z lat 1922-1939*, sygn. 1024.

¹²¹ Muzeum w Gostyniu, *Korespondencja różna Kurkowego Bractwa Strzeleckiego w Gostyniu: wnioski o przyjęcie w poczet członków z lat 1945-1950*, sygn. 1023.

¹²² Muzeum w Gostyniu, *Akta różne Kurkowego Bractwa Strzeleckiego w Gostyniu: umowy kupna, dzierżawy, ubezpieczenia z roku 1859*, sygn. 1019; *Akta różne Kurkowego Bractwa Strzeleckiego w Gostyniu: ubezpieczenia od ognia i na życie z lat 1927-1939*, sygn. 1020.

¹²³ R. C z u b, *Dzieje Kurkowego Bractwa Strzeleckiego w Gostyniu*, „Grabonoskie Zapiski Regionalne” 1993, t. 3, s. 3-17.

¹²⁴ Muzeum w Gostyniu, *Protokolarz posiedzeń Kurkowego Bractwa Strzeleckiego w Piaskach z 1945 roku*, sygn. 1611.

¹²⁵ Muzeum w Gostyniu, *Protokolarz Ochotniczej Straży Pożarnej w Gostyniu z lat 1900-1908*, sygn. 1489; *Księga Ochotniczej Straży Pożarnej w Gostyniu z lat 1900-1909*, sygn. 1492; *Księga Ochotniczej Straży Pożarnej w Gostyniu z lat 1909-1910*, sygn. 1493; *Akta różne Ochotniczej Straży Pożarnej w Gostyniu z lat 1926-1927*, sygn. 1490; *Akta różne Ochotniczej Straży Pożarnej w Gostyniu z lat 1935-1936*, sygn. 1451.

¹²⁶ Muzeum w Gostyniu, *Statut powołania Ochotniczej Straży Pożarnej w Gostyniu z 1899 roku*, sygn. 1482.

¹²⁷ Muzeum w Gostyniu, *Statut reorganizacji Ochotniczej Straży Pożarnej w Gostyniu z 1908 roku*, sygn. 1483.

¹²⁸ R. C z u b, H. S o ł t y s i k, *Ochotnicza Straż Pożarna w Gostyniu 1899-1999*, Gostyń 1999.

¹²⁹ Muzeum w Gostyniu, *Protokolarze Towarzystwa Przemysłowców i Rzemieślników w Gostyniu z lat 1869-1928*, sygn. 1124.

bazie w roku 1991 Karol Zawieja napisał i obronił pracę magisterską dotyczącą działalności tej organizacji¹³⁰.

Drogą zakupu w roku 1980 nabyliśmy do zbiorów Muzeum protokolarz posiedzeń Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Gostyniu z lat 1894-1939¹³¹. I dzieje tej organizacji doczekały się opracowania w formie pracy magisterskiej. Powstała ona w Poznaniu w roku 1993, a jej autorem jest Zbigniew Prymas¹³².

W zbiorach Muzeum w Gostyniu znajdują się też materiały do historii miejscowych drużyn harcerskich: *Kronika I Drużyny Harcerskiej w Gostyniu z lat 1913-1918*¹³³, *Księga rozkazów tygodniowych I Drużyny z lat 1919-1931*¹³⁴ oraz *Kronika IV Drużyny Harcerskiej z lat 1934-1939*¹³⁵.

Pod numerem 309 w Muzeum w Gostyniu zapisany jest *Protokolarz posiedzeń Spółdzielni Rolniczo-Handlowej „Rolnik” w Gostyniu z lat 1906-1930*¹³⁶. Sygnaturę 945 ma zaś zespół dokumentów Towarzystwa Kultury i Sztuki im. Aleksandra hrabiego Fredry z lat 1924-1938 i 1949-1951¹³⁷. Stowarzyszenie to wślawiło się m.in. wydawaniem w latach 1928-1939 miesięcznika regionalnego „Kronika Gostyńska”, zaliczanego do najlepszych tego typu pism w kraju.

Jedną z kronik w zbiorach jest opracowana w roku 1961 *Kronika Koła Śpiewackiego „Cecylia” w Gostyniu*¹³⁸. Pozyskano ją formie daru. Związek Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych przekazał w 2007 roku do Muzeum w Gostyniu dwie swoje kroniki¹³⁹. Jest też *Kronika Zakładowej OSP przy Swarzędzkich Fabrykach Mebli Zakład nr 8 w Gostyniu*¹⁴⁰ i *Kronika Klubu Kibica „Orzech”*¹⁴¹, który dopingował przez lata miejscowy zespół „Kania” Gostyń. Jako dar do Muzeum trafiła niemieckojęzyczna *Kronika Niemieckiej Prywatnej Szkoły w Gostyniu z lat 1926-1942*¹⁴².

W zbiorach Muzeum w Gostyniu są też księgi kondolencyjne, do których wpisywali się mieszkańcy Gostynia i okolicy z okazji śmierci papieża Jana Pawła II oraz katastrofy smoleńskiej¹⁴³.

Z Ponieca pochodzi zainwentaryzowana w roku 1968 *Księga kasowa Koła Śpiewackiego za lata 1910-1939*¹⁴⁴. Trzy pozycje odnoszą się do ponieckiego Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”. Są to: *Księga protokołów posiedzeń z lat 1913-1926*¹⁴⁵, *Księga składek członkowskich z lat*

¹³⁰ K. Z a w i e j a, *Dzieje Towarzystwa Przemysłowców i Rzemieślników w Gostyniu*, Poznań 1991, mps w zbiorach Muzeum w Gostyniu.

¹³¹ Muzeum w Gostyniu, *Protokoły posiedzeń Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Gostyniu z lat 1894-1939*, sygn. 1225.

¹³² Z. P r y m a s, *Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” w Gostyniu w latach 1894-1939*, mps. w zbiorach Muzeum w Gostyniu.

¹³³ Muzeum w Gostyniu, *Kronika I Drużyny Harcerskiej w Gostyniu z lat 1913-1918*, sygn. 636.

¹³⁴ Muzeum w Gostyniu, *Księga rozkazów tygodniowych I Drużyny Harcerskiej w Gostyniu z lat 1919-1931*, sygn. 1421.

¹³⁵ Muzeum w Gostyniu, *Kronika IV Drużyny Harcerskiej w Gostyniu z lat 1934-1939*, sygn. 1178.

¹³⁶ Muzeum w Gostyniu, *Protokolarz posiedzeń Spółdzielni Rolniczo-Handlowej „Rolnik” w Gostyniu z lat 1906-1930*, sygn. 309.

¹³⁷ Muzeum w Gostyniu, *Akta różne Towarzystwa Kultury i Sztuki im. Aleksandra hrabiego Fredry „Fredreum” w Gostyniu z lat 1924-1938 i 1949-1951*, sygn. 945.

¹³⁸ Muzeum w Gostyniu, *Kronika Koła Śpiewackiego „Cecylia” w Gostyniu*, 1961, sygn. 944.

¹³⁹ Muzeum w Gostyniu, *Kronika Związku Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych w Gostyniu z lat 1977-1980*, sygn. 1939; *Kronika Związku Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych w Gostyniu z lat 1980-1993*, sygn. 1940.

¹⁴⁰ Muzeum w Gostyniu, *Kronika Zakładowej OSP przy Swarzędzkich Fabrykach Mebli Zakład nr 8 w Gostyniu*, sygn. 1945.

¹⁴¹ Muzeum w Gostyniu, *Kronika Klubu Kibica „Orzech”*, sygn. 1954.

¹⁴² Muzeum w Gostyniu, *Kronika Niemieckiej Prywatnej Szkoły w Gostyniu z lat 1926-1942*, sygn. 1953.

¹⁴³ Muzeum w Gostyniu, *Księga kondolencyjna Gostynia wyłożona w kwietniu 2005 roku na okoliczność śmierci papieża Jana Pawła II*, sygn. 2023; *Księga kondolencyjna Gostynia wyłożona 10 kwietnia 2010 roku na okoliczność tragedii smoleńskiej*, sygn. 2022.

¹⁴⁴ Muzeum w Gostyniu, *Księga kasowa Koła Śpiewackiego w Poniecu za lata 1910-1939*, sygn. 310.

¹⁴⁵ Muzeum w Gostyniu, *Księga protokołów posiedzeń Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Poniecu z lat 1913-1926*, sygn. 317.

1903-1921¹⁴⁶ i *Książeczki zastępowe z lat 1925-1928*¹⁴⁷. Z Ponieca pochodzi ponadto *Księga protokołów posiedzeń Towarzystwa Katolickich Robotników Polskich z lat 1903-1928*¹⁴⁸.

W 1977 roku członkowie dawnego Towarzystwa Przemysłowców w Piaskach przekazali do zbiorów Muzeum w Gostyniu dwa *Protokolarze z lat 1909-1939 i 1948*¹⁴⁹.

W zbiorach gostyńskiego Muzeum znajdują się cztery recesy uwłaszczeniowe wsi leżących na terenie powiatu gostyńskiego. Są to wsie: Siedlec¹⁵⁰, Siemowo¹⁵¹, Sarbinowo¹⁵² i Gogolewo¹⁵³.

Dosyć liczną kolekcję stanowi zbiór map powiatu krobkiego i gostyńskiego. Pochodzą z lat 1798-1952¹⁵⁴. Trzy mapy pokazują tereny powiatu krobkiego. Najstarsza pochodzi z roku 1798¹⁵⁵, kolejne z roku 1821¹⁵⁶ i 1870¹⁵⁷. Są także plany miast Piasków i Gostynia. Oba wykonano podczas okupacji hitlerowskiej¹⁵⁸. Z dwudziestolecia międzywojennego pochodzi mapa Ponieca¹⁵⁹. W roku 1940 wykonano mapy zakupione w firmie „Poliart” w liczbie 6 sztuk, a ukazujące Gostyń i okolice¹⁶⁰, Krobię i okolice¹⁶¹, Żytowiecko i okolic¹⁶², Borek i okolice¹⁶³, Pogorzeli i okolicę¹⁶⁴ oraz Pępowo i okolicę¹⁶⁵. W zbiorach znajduje się mapa majątności Bruczków z roku 1833¹⁶⁶.

Najstarszą mapą w zbiorach Muzeum w Gostyniu jest *Mapa ziem polskich z XVIII wieku*¹⁶⁷, zakupiona w 2001 roku. Ponadto są tutaj mapy Prowincji Poznańskiej¹⁶⁸.

W roku 1991 zakupiono do zbiorów Muzeum kolekcję exlibrisów w liczbie 14. Najstarszym eksponatem jest *Exlibris z biblioteki Hansemanna z Pępowa*¹⁶⁹, pochodzi z 2. poł. XIX wieku. Sześć exlibrisów pochodzi z pępowskiego majątku Otti i Joachima von Oertzenów¹⁷⁰. Z lat dwudziestych XX wieku pochodzi *Exlibris biblioteki choryńskiej senatora Stanisława Karłowskiego*¹⁷¹.

¹⁴⁶ Muzeum w Gostyniu, *Księga składek członkowskich Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Poniecu z lat 1903-1920*, sygn. 640.

¹⁴⁷ Muzeum w Gostyniu, *Książeczki zastępowe Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Poniecu z lat 1925-1928*, sygn. 641.

¹⁴⁸ Muzeum w Gostyniu, *Księga protokołów posiedzeń Towarzystwa Katolickich Robotników Polskich w Poniecu z lat 1903-1928*, sygn. 311.

¹⁴⁹ Muzeum w Gostyniu, *Protokolarze Towarzystwa Przemysłowców w Piaskach z lat 1909-1939 i 1948*, sygn. 1125.

¹⁵⁰ Muzeum w Gostyniu, *Reces uwłaszczeniowy wsi Siedlec z roku 1838*, sygn. 1413.

¹⁵¹ Muzeum w Gostyniu, *Reces uwłaszczeniowy wsi Siemowo z roku 1840*, sygn. 1730.

¹⁵² Muzeum w Gostyniu, *Reces uwłaszczeniowy wsi Sarbinowo z lat 1826, 1874, 1877*, sygn. 1333.

¹⁵³ Muzeum w Gostyniu, *Reces uwłaszczeniowy wsi Gogolewo z lat 1826-1829*, sygn. 349.

¹⁵⁴ Muzeum w Gostyniu, *Mapa powiatu gostyńskiego z roku 1909*, sygn. 1418 i 1498; *Mapa powiatu gostyńskiego z roku 1910*, sygn. 1435; *Mapa powiatu gostyńskiego z roku 1913*, sygn. 2025; *Mapa powiatu gostyńskiego z roku 1937*, sygn. 1737; *Mapa powiatu gostyńskiego z roku 1940*, sygn. 1477 i 1653; *Mapa powiatu gostyńskiego z roku 1942*, sygn. 1775; *Mapa powiatu gostyńskiego z roku 1945*, sygn. 1480 i 1738; *Wojskowa mapa okolic Gostynia z 1911 roku*, sygn. 2051; *Wojskowa mapa powiatu gostyńskiego z 1921 roku*, sygn. 1905; *Wojskowa mapa powiatu gostyńskiego z 1952 roku*, sygn. 1781.

¹⁵⁵ Muzeum w Gostyniu, *Mapa powiatu krobkiego z roku 1798*, sygn. 2019.

¹⁵⁶ Muzeum w Gostyniu, *Mapa powiatu krobkiego z roku 1821*, sygn. 1476.

¹⁵⁷ Muzeum w Gostyniu, *Mapa powiatu krobkiego z roku 1870*, sygn. 1725.

¹⁵⁸ Muzeum w Gostyniu, *Plan miasta Gostynia z roku 1941*, sygn. 1478; *Plan Piasków z roku 1940*, sygn. 1479.

¹⁵⁹ Muzeum w Gostyniu, *Mapa Ponieca z okresu dwudziestolecia międzywojennego*, sygn. 1952.

¹⁶⁰ Muzeum w Gostyniu, *Mapa Gostynia i okolic z roku 1940*, sygn. 1580.

¹⁶¹ Muzeum w Gostyniu, *Mapa Krobi i okolic z roku 1940*, sygn. 1578.

¹⁶² Muzeum w Gostyniu, *Mapa Żytowiecka i okolic z roku 1940*, sygn. 1577.

¹⁶³ Muzeum w Gostyniu, *Mapa Borku i okolic z roku 1940*, sygn. 1575.

¹⁶⁴ Muzeum w Gostyniu, *Mapa Pogorzeli i okolic z roku 1940*, sygn. 1576.

¹⁶⁵ Muzeum w Gostyniu, *Mapa Pępowa i okolic z roku 1940*, sygn. 1579.

¹⁶⁶ Muzeum w Gostyniu, *Mapa majątności Bruczków z roku 1833*, sygn. 392.

¹⁶⁷ Muzeum w Gostyniu, *Mapa ziem polskich z XVIII wieku*, sygn. 1774.

¹⁶⁸ Muzeum w Gostyniu, *Mapa Prowincji Poznańskiej z 1844 roku*, sygn. 1973; *Mapa Prowincji Poznańskiej z 1849 roku*, sygn. 2006; *Mapa komunikacyjna Prowincji Poznańskiej z 1908 roku*, sygn. 2008 i *Mapa południowej Wielkopolski z 1860 roku*, sygn. 2007.

¹⁶⁹ Muzeum w Gostyniu, *Exlibris z biblioteki Hansemanna z Pępowa*, 2. poł. XIX wieku, sygn. 1451.

¹⁷⁰ Muzeum w Gostyniu, *Exlibris biblioteki majątku Pępowa Otti i Joachima von Oertzen*, 1919, sygn. 1456; *Exlibris biblioteki Otti von Oertzen*, 1919, sygn. 1457; *Exlibris biblioteki Otti von Oertzen, przed 1939*, sygn. 1453; *Exlibris biblioteki Joachima von Oertzen*, 1919, sygn. 1455; *Exlibris biblioteki Otti von Oertzen*, 1919, sygn. 1454; *Exlibris biblioteki Otti von Oertzen, przed 1939*, sygn. 1452;

¹⁷¹ Muzeum w Gostyniu, *Exlibris biblioteki choryńskiej majątku senatora Stanisława Karłowskiego*, lata dwudzieste XX wieku, sygn. 1458.

Po roku 1924 wykonany został *Exlibris Róży z Ponińskich Karłowskiej z Szelejewa*¹⁷². Z roku 1925 pochodzi *Exlibris biblioteki Gimnazjum w Gostyniu wykonany przez Władysława Kołomłockiego*¹⁷³. W dwudziestoleciu międzywojennym powstały też *Exlibris Korytowskiego z majątku Chwałkowo*¹⁷⁴ i *Zygmunta Czarneckiego z Gogolewa*¹⁷⁵. W roku 1935 powstały dwa exlibrisy Władysława Stachowskiego. Jeden zaprojektował Waclaw Boratyński¹⁷⁶, drugi Władysław Kołomłocki¹⁷⁷.

W zbiorach Muzeum są wspomnienia Piotra Rosika z Domachowa z jego udziału w powstaniu wielkopolskim 1919 roku¹⁷⁸ oraz przeżycia Mariana Podgórskiego z przymusowych robót w Niemczech w latach 1940-1945¹⁷⁹. Ponadto opis miasta Gostynia z początku wieku XX pozostawił w dwóch zeszytach Józef Woziwodzki¹⁸⁰. Są też dzienniki artysty malarza Ludwika Sehry¹⁸¹.

Sześć pozycji archiwalnych dotyczy osoby Stanisława Mielżyńskiego. Są to: *Pismo odręczne gen. Jana Henryka Dąbrowskiego nakazujące żołnierzom francuskim respektowanie rodziny Stanisława Mielżyńskiego*¹⁸², *Nominacja Stanisława Mielżyńskiego na szefa trzeciego regimentu piezszego*¹⁸³, *Nadanie pułkownikowi Stanisławowi Mielżyńskiemu Krzyża Virtuti Militari*¹⁸⁴, *Nominacja Stanisława Mielżyńskiego na dowódcę II pułku piechoty*¹⁸⁵, *Zaświadczenie wydane Stanisławowi Mielżyńskiemu przez lożę masonską „Wielki Wschód”*¹⁸⁶ oraz *Dyplom Orderu Legii Honorowej nadanej mu przez króla Francji Ludwika XVIII z roku 1819*¹⁸⁷. Po jednym dokumencie odnosi się do Jerzego Niewęglowskiego¹⁸⁸ i Stefana Walewskiego¹⁸⁹. Są też akta Pawła Franka z lat 1917-1943¹⁹⁰.

W kategorii archiwaliów, które znalazły się w zbiorach Muzeum w Gostyniu a nie odnoszą się bezpośrednio do dziejów ziemi gostyńskiej, określonej przez dr. Aleksandra Piwonina mianem Miscellanea, znajdujemy: *List Zygmunta Augusta z roku 1552*¹⁹¹, *Umowę dotyczącą dzierżawy roli z Niechowa z roku 1557*¹⁹², *Inwentarz dóbr Solecznik Wielkich i Małych z roku 1765*¹⁹³, *Dokument*

¹⁷² Muzeum w Gostyniu, *Exlibris Róży z Ponińskich Karłowskiej z Szelejewa*, po roku 1924, sygn. 1459.

¹⁷³ Muzeum w Gostyniu, *Exlibris biblioteki Muzeum w Gostyniu wykonany przez Władysława Kołomłockiego*, 1925, sygn. 1462.

¹⁷⁴ Muzeum w Gostyniu, *Exlibris biblioteki Korytowskiego z Chwałkowa*, 1919-1939, sygn. 1461.

¹⁷⁵ Muzeum w Gostyniu, *Exlibris majątku Gogolewo Zygmunta Czarneckiego*, 1919-1939, sygn. 1460.

¹⁷⁶ Muzeum w Gostyniu, *Exlibris Władysława Stachowskiego zaprojektowany przez Waclawa Boratyńskiego*, 1935, sygn. 1463.

¹⁷⁷ Muzeum w Gostyniu, *Exlibris Władysława Stachowskiego zaprojektowany przez Władysława Stachowskiego*, 1935, sygn. 1464.

¹⁷⁸ Muzeum w Gostyniu, *Wspomnienia Piotra Rosika z Domachowa z udziału w powstaniu wielkopolskim 1919*, spisane w 1974, sygn. 872.

¹⁷⁹ Muzeum w Gostyniu, *Wspomnienia Mariana Podgórskiego z robót przymusowych w Niemczech w latach 1940-1945*, spisane w 1973, sygn. 943.

¹⁸⁰ Muzeum w Gostyniu, *Gostyńskie wspomnienia Józefa Woziwodzkiego*, sygn. 1241.

¹⁸¹ Muzeum w Gostyniu, *Dzienniki Ludwika Sehry*, sygn. 393.

¹⁸² Muzeum w Gostyniu, *Pismo odręczne gen. Jana Henryka Dąbrowskiego nakazujące żołnierzom francuskim respektowanie rodziny Stanisława Mielżyńskiego*, 1806, sygn. 358.

¹⁸³ Muzeum w Gostyniu, *Gen. Jan Henryk Dąbrowski mianuje Stanisława Mielżyńskiego szefem trzeciego regimentu piezszego*, 1806, sygn. 359.

¹⁸⁴ Muzeum w Gostyniu, *Nadanie pułkownikowi Stanisławowi Mielżyńskiemu Krzyża Virtuti Militari przez ministra wojny ks. Józefa Poniatowskiego*, 1808, sygn. 362.

¹⁸⁵ Muzeum w Gostyniu, *Ks. Józef Poniatowski mianuje pułkownika Stanisława Mielżyńskiego dowódcą II pułku piechoty*, 1808, sygn. 341.

¹⁸⁶ Muzeum w Gostyniu, *Zaświadczenie wydane Stanisławowi Mielżyńskiemu przez lożę masonską „Wielki Wschód”, potwierdzające przyjęcie go w poczet członków*, 1813, sygn. 342.

¹⁸⁷ Muzeum w Gostyniu, *Dyplom Orderu Legii Honorowej nadaje Stanisławowi Mielżyńskiemu przez króla Francji Ludwika XVIII*, 1819, sygn. 340.

¹⁸⁸ Muzeum w Gostyniu, *Rozkaz ks. Józefa Poniatowskiego mianujący Jerzego Niewęglowskiego podporucznikiem I pułku piechoty galicyjsko-francuskiej*, 1809, sygn. 361.

¹⁸⁹ Muzeum w Gostyniu, *Król Stanisław August Poniatowski nadaje Stefanowi Walewskiemu Order św. Stanisława*, 1792, sygn. 365.

¹⁹⁰ Muzeum w Gostyniu, *Akta Pawła Franka z lat 1917-1943*, sygn. 369.

¹⁹¹ Muzeum w Gostyniu, *List Zygmunta Augusta z roku 1552*, sygn. 360.

¹⁹² Muzeum w Gostyniu, *Umowa dotycząca dzierżawy roli, Niechów*, 1557, sygn. 457.

¹⁹³ Muzeum w Gostyniu, *Inwentarz dóbr Solecznik Wielkich i Małych z roku 1765*, sygn. 316.

potwierdzający prawowitość urodzenia Elżbiety Günther z roku 1746¹⁹⁴, Dokument z roku 1684 podpisany przez Jana III Sobieskiego¹⁹⁵, Fragment rachunku podpisany przez Jana Kazimierza z roku 1661¹⁹⁶, List Jana Kazimierza do jednego z kardynałów w Rzymie z roku 1651¹⁹⁷, Rewers wystawiony przez podskarbiego wielkiego koronnego za zagubioną asygnatę z roku 1663¹⁹⁸, Uniwersał podskarbiego koronnego w sprawie redukcji monet z roku 1763¹⁹⁹, Drukowany testament króla pruskiego Fryderyka II z roku 1769²⁰⁰, Listy administratorów majątku w Tuliszkowie z lat 1786-1810²⁰¹, Akta dotyczące długu – sprawa J. W. Czachórski – Maksymilian Mielżyński z lat 1778-1806²⁰², Kwity wystawione przez kalkulatora powiatowego z lat 1812-1814²⁰³, Akta hipoteczne dotyczące posiadłości Stanisława Bobkiewicza z roku 1892²⁰⁴, Akta hipoteczne pożyczki zaciągniętej przez Stanisława Bobkiewicza w roku 1900²⁰⁵, Akta hipoteczne odnoszące się do sprzedaży nieruchomości Walentemu Majewskiemu z Osowca przez Andrzeja Śliwińskiego w roku 1900²⁰⁶, Zakłęcie odpustowe z XVIII wieku²⁰⁷. Do tej samej grupy zaliczyć wypada: Kwity za składki z Rawicza z lat 1818-1826²⁰⁸, świadectwa uczniowskie z Rydzyny i Śremu²⁰⁹, Rachunek za dostarczone mięso z Rawicza z roku 1828²¹⁰, Książeczkę Straży Muzealnej Muzeum Młodzieży Polskiej w Krakowie²¹¹, Rękopis Historii Polski dla dzieci nieznanego autora z roku 1830²¹², Zbiór pieśni i wierszy patriotycznych z roku 1897²¹³, Autograf Jakuba Wojciechowskiego²¹⁴.

Z historią ziemi gostyńskiej związane są zaś: Patent oficerski Zbigniewa Hasińskiego z roku 1933²¹⁵, Legitymacja członkowska Związku Powstańców Wielkopolskich Franciszka Heyduka z 1938 roku²¹⁶. Na uwagę zasługują też: żołnierski dzienniczek Franciszka Łuczaka ze Skoraszewic (zapis udziału w wojnie w latach 1914-1915)²¹⁷ i Dokument powołujący Stefana Lorka z Gostynia na komendanta pociągu wiozącego Polaków z Niemiec do kraju w roku 1945²¹⁸.

W zbiorach Muzeum w Gostyniu zainwentaryzowane są również trzy obszerne albumy z fotografiami. W pierwszym, liczącym 72 karty znajdują się zdjęcia wykonane przez Władysława Kołomłockiego, a przedstawiające Gimnazjum w Gostyniu z lat 1924-1937²¹⁹. Kolejne dwa przed-

¹⁹⁴ Muzeum w Gostyniu, *Dokument potwierdzający prawowitość urodzenia Elżbiety Günther*, 1746, sygn. 325.

¹⁹⁵ Muzeum w Gostyniu, *Dokument podpisany przez Jana III Sobieskiego*, 1684, sygn. 364.

¹⁹⁶ Muzeum w Gostyniu, *Fragment rachunku podpisany przez Jana Kazimierza*, 1661, sygn. 363.

¹⁹⁷ Muzeum w Gostyniu, *List Jana Kazimierza do jednego z kardynałów w Rzymie*, 1651, sygn. 351.

¹⁹⁸ Muzeum w Gostyniu, *Rewers wystawiony przez podskarbiego wielkiego koronnego za zagubioną asygnatę na 1800 złp. stanowiących żołd żołnierzy regimentu rajtarskiego wojewody sandomierskiego*, 1663, sygn. 344.

¹⁹⁹ Muzeum w Gostyniu, *Uniwersał podskarbiego koronnego w sprawie redukcji monet*, 1763, sygn. 707.

²⁰⁰ Muzeum w Gostyniu, *Drukowany testament króla pruskiego Fryderyka II*, 1769, sygn. 708.

²⁰¹ Muzeum w Gostyniu, *Listy administratorów majątku ziemskiego w Tuliszkowie z lat 1786-1810*, sygn. 745.

²⁰² Muzeum w Gostyniu, *Akta dotyczące długu – sprawa J. W. Czachórski – Maksymilian Mielżyński z lat 1778-1806*, sygn. 348.

²⁰³ Muzeum w Gostyniu, *Kwity wystawione przez kalkulatora powiatowego w Rawiczu na dostawy mąki, mięsa i wódki przez majątki Janiszewo, Miechcin i Wydawy*, 1812-1814, sygn. 331.

²⁰⁴ Muzeum w Gostyniu, *Akta hipoteczne dotyczące posiadłości Stanisława Bobkiewicza*, 1892, sygn. 726.

²⁰⁵ Muzeum w Gostyniu, *Akta hipoteczne pożyczki 1700 mk zaciągniętej przez kupca Stanisława Bobkiewicza w Powiatowej Kasie Pożyczkowej w Gostyniu*, 1900, sygn. 725.

²⁰⁶ Muzeum w Gostyniu, *Akta hipoteczne odnoszące się do sprzedaży nieruchomości Walentemu Majewskiemu z Osowca przez Andrzeja Śliwińskiego*, 1900, sygn. 730.

²⁰⁷ Muzeum w Gostyniu, *Zakłęcie odpustowe z XVIII wieku*, sygn. 1449.

²⁰⁸ Muzeum w Gostyniu, *Kwity za składki z Rawicza z lat 1818-1826*, sygn. 326.

²⁰⁹ Muzeum w Gostyniu, *Świadectwo uczniowskie z Rydzyny*, 1800, sygn. 333; *Świadectwo uczniowskie ze Śremu*, 1805, sygn. 334.

²¹⁰ Muzeum w Gostyniu, *Rachunek za dostarczone mięso z Rawicza*, 1828, sygn. 345.

²¹¹ Muzeum w Gostyniu, *Książeczka Straży Muzealnej Muzeum Młodzieży Polskiej w Krakowie*, 1919, sygn. 642.

²¹² Muzeum w Gostyniu, *Historia Polski dla dzieci z 1830 roku*, autor NN, rkps, sygn. 1316.

²¹³ Muzeum w Gostyniu, *Zbiór pieśni i wierszy patriotycznych z roku 1897*, sygn. 1317.

²¹⁴ Muzeum w Gostyniu, *Autograf Jakuba Wojciechowskiego*, 1923, sygn. 327.

²¹⁵ Muzeum w Gostyniu, *Patent oficerski Zbigniewa Hasińskiego*, 1933, sygn. 1555.

²¹⁶ Muzeum w Gostyniu, *Legitymacja członkowska Związku Powstańców Wielkopolskich Franciszka Heyduka z 1938 roku*, sygn. 1846.

²¹⁷ Muzeum w Gostyniu, *Żołnierski dzienniczek Franciszka Łuczaka ze Skoraszewic*, 1914-1915, sygn. 1383.

²¹⁸ Muzeum w Gostyniu, *Dokument powołujący Stefana Lorka na komendanta pociągu Nr 8387 E wiozącego 1250 Polaków z Niemiec do Polski*, 1949, sygn. 1072.

²¹⁹ Muzeum w Gostyniu, *Album zdjęć Gimnazjum w Gostyniu z lat 1924-1937*, sygn. 448.

stawiają wystawy przemysłowe, które zorganizowano w Gostyniu w roku 1936 i 1954²²⁰. Są też doskonałej jakości zdjęcia z czasów okupacji niemieckiej, ukazujące Gostyn²²¹, Poniec²²², Pępowo²²³ i Borek²²⁴.

Są trzy niemieckie ulotki z lat II wojny światowej. Dwie z roku 1939²²⁵ i jedna z 1942 informująca o skazaniu 12 członków „Czarnego Legionu” na karę śmierci²²⁶. Ponadto w zbiorach występuję jedno obwieszczenie władz pruskich z roku 1804 zakazujące palenia tytoniu²²⁷.

Przy opracowywaniu niniejszego tekstu bardzo pomocną była wydana do użytku wewnętrznego publikacja *Archiwalia w zbiorach Muzeum w Gostyniu*. Opracował ją w roku 1980 Aleksander Piwoń. Z niej też pochodzi wiele określeń odnoszących się do posiadanych przez Muzeum w Gostyniu zbiorów.

²²⁰ Muzeum w Gostyniu, *Album zdjęć z Wystawy Przemysłowej w Gostyniu z roku 1936*, sygn. 449; *Album zdjęć z Wystawy Przemysłowej w Gostyniu z roku 1954*, sygn. 450.

²²¹ Muzeum w Gostyniu, *Zdjęcia Gostynia z lat okupacji niemieckiej*, sygn. 1958-1962 i 1970-1972.

²²² Muzeum w Gostyniu, *Zdjęcie Ponieca z lat okupacji niemieckiej*, sygn. 1963.

²²³ Muzeum w Gostyniu, *Zdjęcia Pępowa z lat okupacji niemieckiej*, sygn. 1964-1965.

²²⁴ Muzeum w Gostyniu, *Zdjęcia Borku z lat okupacji niemieckiej*, sygn. 1966-1969.

²²⁵ Muzeum w Gostyniu, *Ulotka niemiecka „Do ludności”*, 1939, sygn. 1472; *Ulotka niemiecka wzywająca żołnierzy Modlina do kapitulacji*, 1939, sygn. 367.

²²⁶ Muzeum w Gostyniu, *Obwieszczenie władz Kraju Warty o skazaniu w dniu 13 maja 1942 roku na karę śmierci 12 członków „Czarnego Legionu”*, sygn. 776.

²²⁷ Muzeum w Gostyniu, *Obwieszczenie Kamery Wojsko-Ekonomicznej Prus Południowych w Poznaniu zakazujące palenia tytoniu, powodującego pożary z roku 1804*, sygn. 343